

Nicholas Vaszönyi (editor)
**WAGNER'S MEISTERSINGER:
PERFORMANCE, HISTORY, REPRESENTATION**

Door Jos Hermans

Deze bundeling van essays verzameld door Nicholas Vaszönyi van de University of Rochester tracht een multidisciplinair onderzoek te zijn naar diverse aspecten van *Die Meistersinger von Nürnberg*, een werk dat, zoals genoegzaam bekend, meerdere betekenislagen kent en de last meestorst een donkere bladzijde uit de Duitse geschiedenis te hebben begeleid. Vaszönyi heeft een rist academici en kunstenaars om zich verzameld om respectievelijk de uitvoeringspraktijk (Peter Schneider, Harry Kupfer en Dietrich Fischer-Dieskau), de geschiedenis en de representatie van het werk toe te lichten. Daartussenin houdt Peter Höying een gefingeerd interview met de componist, een *jeu d'esprit* dat per definitie zinloos is.

Het boeiendste zijn de bijdragen van David B. Dennis, Thomas Grey en Hans Rudolf Vaget over het vermeende antisemitisme in het werk, meer in het bijzonder rond de figuur van Sixtus Beckmesser. Dennis heeft *Die Meistersinger* "door de bril van het Derde Rijk" bekeken, heeft daarvoor alle nazi en aanverwante publicaties doorgenomen en komt daarbij (verrassend genoeg!) tot de vaststelling dat elk bewijs ontbreekt voor de stelling dat het personage van Beckmesser door nazi-Duitsland gezien werd als jood. Net zo min zou in het lot van Beckmesser een voorafschaduwning gezien zijn van het lot dat de joden te wachten stond. Daarmee heeft Dennis Richard Wagner de facto vrijgepleit van elke morele schuld ten aanzien van de genocide op de joden. Want als de nazi's zelf de gelegenheid niet te baat namen om Beckmesser als joodse incarnatie te bespotten, welke perverse intellectuele instelling regeert dan het segment van het Wagneronderzoek, te beginnen met Theodor W. Adorno, dat het antisemitisme tot hét centrale thema van zijn oeuvre wil uitroepen? Zowel voor als

na 1933 is *Die Meistersinger* gebruikt geworden als icoon voor cultureel conservatisme en heeft het niet geënd als propaganda voor het aanzetten tot rassenhaat. Overigens is het niet onbelangrijk te beseffen dat vanuit de republikeinse en linkse oppositie tot 1933 *Die Meistersinger* wel degelijk juist werd ingeschat, namelijk als een "klinkende celebratie van de democratie".

Hans Rudolf Vaget meent dat de Beckmessercontroversie enkel prominent is kunnen worden door de intensivering van het discours rond de holocaust in de jaren 70. Voor het joods zijn van Beckmesser vindt hij net zoals Egon Voss geen bewijs in de muziek, *Die Meistersinger* als scenische pendant van *Das Judentum in der Musik* acht hij te ver gezocht, maar Adorno's argument dat *Die Meistersinger* tot een variant maakt van het antisemitische Grimm-sprookje "Der Jude im Dorn" is hij niet bij machte te weerleggen.

Deze bijdragen sluiten zeer goed aan bij het laatste hoofdstuk dat Udo Bermbach in zijn nieuwste publicatie *Blühendes Leid* gewijd heeft aan een soort round-up van de "zich niet afsluitende" dialectische discussie die zich in het kader van de beide symposia over Wagners antisemitisme in Bayreuth en Schloss Elmau heeft ontsponnen en waarop ik later ongetwijfeld nog in detail zal terugkomen.

Rochester Press, 248 pp.
ISBN 0-907689-54-X